

Univerzita Karlova v Praze
Katolická teologická fakulta
Katedra fundamentální a dogmatické teologie

Posudek oponenta na diplomovou práci

Oponent: ThLic. František Hylmar

Autorka práce: Gabriela Junasová

Studijní program: Teologie

Název práce: DYNAMIKA DUCHOVNÝCH CVIČENÍ SV. IGNÁCA Z LOYOLY

Vedoucí práce: ThLic. Mgr. Denisa Červenková, Th.D.

Rozsah práce: 72 stran, 145 885 znaků včetně mezer

Diplomová práce svým rozsahem odpovídá požadovaným podmínkám. Jazykově působí svěžím a vyzrálým dojmem až na několik málo míst stylisticky méně obratných (např. titul paragrafu 3.1) nebo nejasných (např. poslední věta prvního odstavce na straně 34 patří obsahově k začátku druhého odstavce na téže stránce, jehož první dvě věty by spíše měly tvořit jednu). Kromě několika omluvitelných překlepů (např. ve jménech Power na straně 61 a Meures na straně 64 a 65) je v práci bohužel zbytečně velké množství chyb v interpunkci.

Práce má přehlednou formální strukturu, je logicky vcelku jasně zpracovaná a má přehlednou typografickou úpravu. Dovolím si ovšem vyjádřit svůj dojem, že by práci bývalo prospělo, kdyby byla před odevzdáním ještě jako celek přečtena a byly odstraněny některé nesourodosti. Několik připomínek v této věci uvedu dále.

Cíl práce je v úvodu představen srozumitelně, jen mohl být snad už zde z metodického hlediska aspoň krátce okomentován výběr použité odborné literatury, což ovšem autorka učinila v závěru práce na konci prvního odstavce na straně 67.

První dvě kapitoly jsou zpracovány přehledně a jejich zařazením autorka prokázala, že si uvědomuje, jak těsně a vlastně neoddělitelně jsou Ignácova *Duchovní cvičení* propojena s jeho životní zkušeností. V paragrafu 1.3 by snad kvůli ještě větší jasnosti bylo vhodné poznamenat, že písemnosti sv. Ignáce tvoří pouze jednu ze součástí řady *Monumenta historica Societatis Iesu*, jež obsahuje mnoho jiných písemných památek z prvního období existence Tovaryšstva Ježíšova, a také to, že svazky týkající se *Duchovních cvičení* zahrnují všechny dochované nejstarší verze jejich textu s podrobnými komentáři. Závěrečný odstavec paragrafu 2.1 kromě první věty patří obsahově spíše do paragrafu 2.2.

Hlavní důraz ve své práci autorka položila na představení textu knížky *Duchovních cvičení* s ohledem na její vnitřní dynamiku. Ačkoliv jsou Ignácova *Duchovní cvičení* nepřilíš rozsáhlá a stylisticky spíše prostá, mají neobyčejně komplexní vnitřní strukturu a o jejich hloubce lze s jistotou nadsázkou říci, že je téměř nevyčerpitelná. Proto je každá snaha o jejich analýzu nutně pouze parciální a prověřuje autorovy schopnosti logického uvažování a zdravého úsudku, jeho vhled do základních tajemství křesťanské víry a zároveň schopnost vnímání vnitřních hnutí a empatie. Vezmeme-li v úvahu omezený rozsah diplomové práce a šíři a

hlavně komplexnost dané problematiky, pak se podle mého soudu autorka v kapitolách 3. až 5. svého úkolu zhostila poměrně dobře. Uvedu k tomu několik poznámek, které by mohly autorce posloužit k případnému prohloubení náročného a životodárného tématu, jež si pro svou práci zvolila :

Už v odstavci 3.1 by se hodilo uvést, co stojí na začátku třetího odstavce závěru práce na straně 67, že totiž knížka *Duchovních cvičení* je jakýmsi manuálem pro toho, kdo duchovní cvičení druhým dává, resp. jimi druhé lidi provází. Ten, kdo duchovní cvičení dělá, ani text knížky *Duchovních cvičení* nemusí mít nutně k dispozici.

Spojení výkladu poznámek č.6-17 s výkladem pravidel ke rozlišování vnitřních hnutí, resp. duchů, ve 3. kapitole považuji za zajímavé a podnětné.

Ke skrupulím (paragraf 3.4.3) bych chtěl dodat, že Ignác hovoří o dvou druhích skrupulí, přičemž skrupule, o níž se v uvedeném paragrafu zmiňuje autorka, je pouze první z nich.

Zařazení kapitoly o duchovním doprovázení do této práce je podle mého názoru velmi vhodné, ačkoliv toto téma muselo být pojednáno jen velmi stručně, poněvadž je samo o sobě poměrně rozsáhlé.

Domnívám se, že už v odstavci 4.2 by mezi požadavky kladenými na doprovázejícího nemělo chybět to, co autorka uvádí v závěru práce, že totiž doprovázející musí mít dostatečnou zkušenost vlastních duchovních cvičení. Za zmínku by stálo i to, že by doprovázející měli využívat i nějaké formy supervize.

Sám bych z důvodu vnitřní logiky práce spíše prohodil pořadí kapitol 4. a 5.

K paragrafu 5.1.1 bych chtěl dodat, že se v posledních desetiletích se cvičení prvního týdne nejčastěji nepodávají podle uvedeného schématu podle knížky *Duchovních cvičení*, které je dnešním lidem těžko „stravitelné“, ale na základě meditací nad vhodně zvolenými úryvky z Písma.

Zpytování svědomí autorka v paragrafu 5.1.3 podává současným tvořivým a praktickým způsobem podle G.A. Aschenbrennera.

Přehled cvičení prvního a třetího týdne je vhodně doplněn teologickými úvahami, které exercitantům pomáhají projít těmito cvičeními, ze své podstaty obtížnými, opravdu osvobozujícím způsobem.

Ve výčtu cvičení druhého týdne v paragrafu 5.2 na straně 54 se autorka nezmiňuje o různých způsobech vykonání volby, o nichž Ignác pojednává v číslech 169-189 knížky *Duchovních cvičení*. Jejich podrobnější rozbor by přesahoval rámec diplomové práce na takto široké téma, ale aspoň stručný výčet by chybět neměl.

Rozjímání o třech kategoriích lidí (bod 3.) je v knížce *Duchovních cvičení* popsáno pouze v číslech 149-157, dále následují rozjímání tajemství Kristova života, o nichž autorka správně hovoří v úvodu paragrafu 5.2.

Varování před možným úskalím čtvrtého týdne v paragrafu 5.4.4 je zajímavé a v dnešní době potřebné.

V závěru práce autorka potvrzuje svůj poučený vhled do problematiky. K souhrnu výsledků své práce ještě přidává několik důležitých formulací, které vhodně doplňují, co snad nebylo výslovně řečeno v předcházejících paragrafech, a znovu podtrhuje otevřený a dynamický charakter duchovních cvičení, které poskytují možnost jejich nejrůznějších aplikací vhodně přizpůsobených potřebám těch, kdo s jejich pomocí hledají živého Boha a svou cestu životem *ad maiorem Dei gloriam*.

Autorka v práci prokázala dobrou znalost anglicko jazyčné odborné literatury týkající se duchovních cvičení svatého Ignáce a ignaciánské spirituality, což je v českých zemích a na Slovensku v této míře neobvyklé a zvyšuje to hodnotu práce. S textem knížky *Duchovních*

cvičení autorka pracovala s ohledem na její vnitřní složitost dobře a prokázala, že umí pracovat s odbornou terminologií. Ze způsobu zpracování tématu je zřejmé, že se autorka opírá nejen o teoretická pojednání, ale i o jistou vlastní zkušenost s exerciciemi, a to dává její práci živost a přesvědčivost. Přestože práce nepřináší něco zcela nového, uvádí do českého a slovenského prostředí dosud nepřiliš známé poznatky a přístupy k teorii a praxi duchovních cvičení. Podnětné je zahrnutí některých úvodních poznámek knížky *Duchovních cvičení* do zpracování tématu rozlišování hnutí, které se obvykle omezuje jen na dvojí pravidla vhodná pro první a druhý týden.

Autorka nepochybně vložila do své práce velké úsilí a lze jen poněkud litovat, že jí nedopřála ještě důkladnější závěrečnou redakci, čímž by zlepšila její celkově příznivé vyznění.

Diplomovou práci Gabriely Junasové hodnotím velmi dobře a doporučuji k obhajobě.

Možné otázky k obhajobě:

V závěru své práce píšete (na s. 68 dole): „...ústřednou je aktivita, ktorá vychádza od trojjediného Boha“. Ignác z Loyoly si byl této skutečnosti vědom; jak a kde se to projevuje v jeho poznámkách v knížce *Duchovních cvičení*?

Téma vaší práce je velmi rozsáhlé a to vám neumožnilo zamířit do větších hloubek. Kterou z dílčích dynamik duchovních cvičení a proč právě ji byste si vybrala k případnému prohloubení a jakým způsobem byste postupovala?

Jak vám vlastní zkušenost duchovních cvičení pomohla při zpracovávání tématu?

V Praze 16. ledna 2011

František Hylmar SJ